

Недеља превенције повреда у саобраћају

Припремила: Николина Скорупан

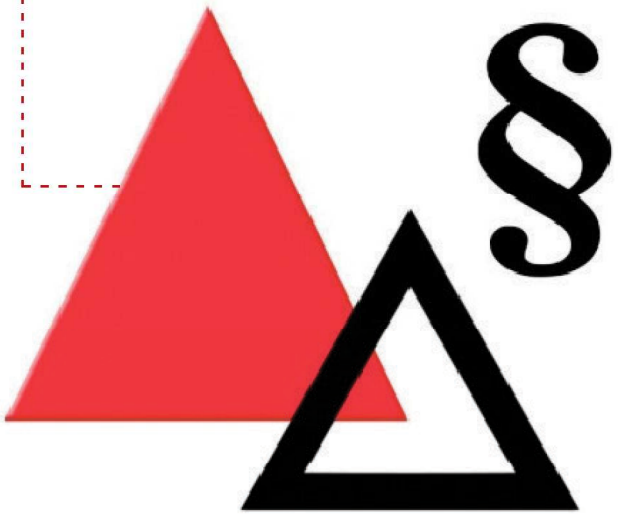
Недеља превенције повреда у саобраћају (НППС) се обележава сваке године у четвртој недељи априла (22–28.4.) са основним циљевима да се подигне свест и информише јавност о величини проблема саобраћајних несрећа.

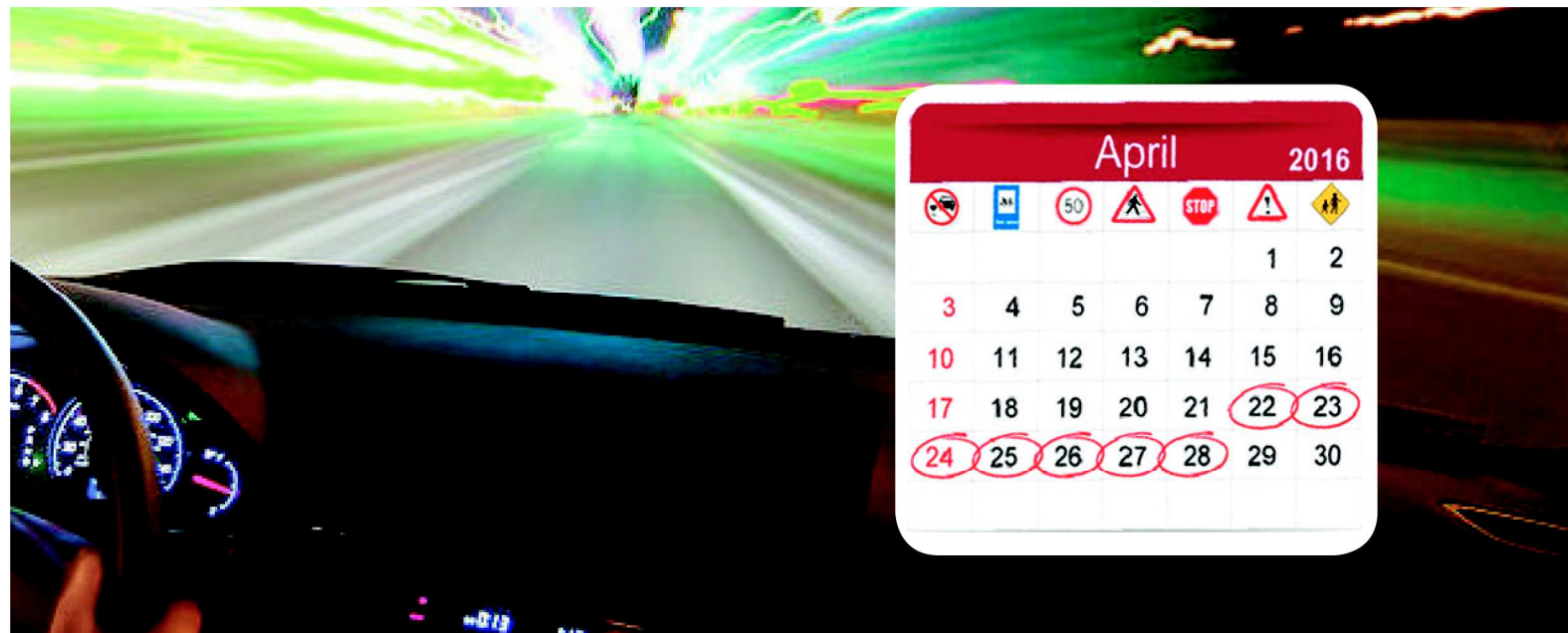
Сваке године у саобраћајним несрећама погине 1,2 милиона људи широм света, 20-50 милиона буде повређено, а више од 40% свих жртава је млађе од 25 година живота. Вожња под утицајем алкохола и лекова који утичу на психофизичке способности (поред неприлагођене брзине и некоришћења сигурносних појасева и седишта за децу) је један од водећих узрока смртних исхода саобраћајних несрећа. Док се о проблему утицаја алкохола на способност управљања моторним возилима у јавности доста говори и зна, студије показују да је ситуација сасвим супротна када је у питању познавање утицаја лекова на вожњу, нарочито када се ради о лековима чије примарно место дејства није централни нервни систем (нпр. антихистаминици, поједини антибиотици, поједини антихипертензиви).

Као подсетник здравственим радницима да скрену пажњу пацијенту на могуће проблеме са моториком и као директно упозорење самим пацијентима, лекови који могу утицати на психофизичке способности морају бити видно обележени, како на спољашњем паковању лека тако и у оквиру упутства за употребу лека (члан 83 Правилника о садржају и начину обележавања спољњег и унутрашњег паковања лека, додатном обележавању, као и садржају упутства за лек 2011). Према Правилнику, на паковање и у упут-

ство за примену лека, у зависности од степена утицаја лека на психофизичке способности, ставља се празан троугао у боји текста, пун троугао црвене боје или симбол параграфа (§) у боји текста, за психоактивне контролисане супстанце. Међутим, да ли је такво обележавање лекова довољно разумљиво пацијентима и колика је заправо свест пацијената о томе да примена овако обележених лекова може узроковати потенцијално фаталне саобраћајне незгоде?

Већина пацијената која користи лекове из групе тригоника не зна тачно значење симбола пуног и празног троугла на паковању лека.

ТРЕЋИНА пацијената која користи лекове из групе тригоника се изјаснила да **НИКАДА** није добила информације о утицају лекова на вожњу.

Резултати истраживања спроведеног на 1335 испитаника у Србији током 2015. године, у оквиру пројекта ФКС „Лекови могу утицати на безбедност у саобраћају – да ли то возачи знају?“ су поражавајући. Иако се преко 90% испитаника изјаснило да зна да неки лекови могу утицати на вожњу, велика већина није са сигурношћу знала тачно значење симбола на спољашњем паковању лека. Још више забрињава податак да од 474 пацијента који примењују лекове који могу утицати на психофизичке способности, свега 6% је са сигурношћу знало тачно значење симбола празног троугла, 10% значење пуног троугла, 4% значење параграфа, а трећина ових пацијената се изјаснила да никада није добила информације о утицају лекова на вожњу.

Према Закону о безбедности саобраћаја на путевима лице које је под дејством психоактивних супстанци не сме да управља моторним возилом нити да се вози на предњем седишту. Вожња под дејством психоактивних супстанци се кажњава

додељивањем казних поена, новчано и одузимањем возачке дозволе.

Веома је важно да возачи знају како лекови које користе могу утицати на безбедност у саобраћају и на који начин се могу спречити нежељени исходи. Фармацеути као најдоступнији здравствени радници, који издају лекове са и без рецепта, имају значајну улогу у едукацији пацијената возача. У пракси је познато да се информације брзо заборављају и да је неопходно често их понављати. Зато је професионална обавеза фармацеута да приликом СВАКОГ ИЗДАВАЊА лекова који могу утицати на психофизичке способности пружи одговарајући савет. Додатно, фармацеути треба да се укључе у спровођење едукативних кампања у циљу подизања опште свести у друштву о утицају лекова на вожњу.

Поводом недеље превенције повреда у саобраћају, ФКС је припремила едукативну брошуру за фармацеуте о утицају лекова на способност управљања моторним возилима, лифлет за пацијенте, који апотеке могу поставити на своје интернет презентације и Facebook стране током НППС и постер за пацијенте који се може одштампати и поставити унутар апотека. Материјали ће бити доступни на сајту ФКС (www.farmkom.rs).

Редакција часописа Апотекарска пракса се захваљује координатору пројекта „Лекови могу утицати на безбедност у саобраћају – да ли то возачи знају?“ Роланду Антонићу на уступању резултата истраживања за потребе чланка.

Симбол	Значење
▲	Апсолутна забрана управљања моторним возилима или машинама
△	Релативна забрана управљања моторним возилима или машинама
§	Психоактивне контролисане супстанце (опојне дроге)

Списак регистрованих тригоника и параграфика може се пронаћи у Националном регистру лекова на сајту Агенције за лекове и медицинска средства Србије (<http://www.alims.gov.rs/ciril/files/2015/04/NRL-2015-alims.pdf>).